

виборчого права положень.

Отже, явище абсентеїзму є досить поширеним в політичному житті українського суспільства. Цей факт повинен стимулювати органи державної влади до активної боротьби з цією проблемою. Тому перед ними постає завдання щодо підвищення рівня правової культури та громадянської правосвідомості населення, удосконалення механізму правового регулювання, а саме законодавче закріплення ряду принципово нових для виборчого права положень. Таким чином, абсентеїзм в Україні обов'язково має свою специфіку, що і становить перспективи для подальших досліджень низького рівня електоральної участі громадян в нашій державі.

Список використаних джерел:

1. Коваль Р. Динаміка абсентеїзму в Україні/ Р.Коваль [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://naub.oa.edu.ua/>
2. Центральна виборча комісія. Офіційний веб-сервер [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.cvk.gov.ua/>
3. Кулеба О. Абсентеїзм як форма низької політичної участі/ О.Кулеба. - Українська національна ідея: реалії та перспективи розвитку. - Випуск 23. – Львів, 2011.
4. Ставнійчук М.І. Абсентеїзм і свобода виборів: правова діалектика. – Держава і право. Збірник наукових праць. – Випуск 27. – Київ, 2005. – С.180-185.

Курсант 3-го курсу ННІ №1 НАВС
Совтан Юлія Василівна

ВИДИ ПРАВОЗАСТОСОВЧИХ АКТІВ У ДІЯЛЬНОСТІ НАЦІОНАЛЬНОЇ ПОЛІЦІЇ

Правозастосовчий акт є визнанням особи як носія певного права і підставою для його реалізації. Наприклад, постанова про визнання особи потерпілим, рішення про взяття під варту підозрюваного може приймати лише слідчий, тобто це право є підтвердженням його спеціальної правоздатності. У той же час ці акти є підставами для виникнення різноманітних правовідносин між людьми і органами Національної поліції.

Як і всякий інший елемент правозастосовчого процесу, офіційне рішення працівника Національної поліції, зафіксоване відповідним актом, носить владний характер. Проте від інших правових актів воно відрізняється тим, що містить індивідуально конкретні розпорядження, обов'язкові для виконання тільки тими суб'єктами, що є учасниками даних правовідносин. Це одна з відмінностей між нормативно-правовим і правозастосовчим актом.[1]

До такого відносяться, по-перше, адресат, тобто суб'єкт, до якого застосована відповідна норма права. По-друге, органи або посадові особи, зобов'язані здійснити прийняте рішення, у третіх, державні органи і конкретні особи, інтереси яких можуть бути зачеплені в результаті реалізації цього рішення.

Правозастосовчі акти диференціюють за різними підставами. Всі правозастосовчі акти поділяють на дві групи:

1. Акти, що виносяться в порядку юридичних спорів і охорони правопорядку, включаючи захист прав і свобод особи.
2. Акти, що приймаються в рамках оперативної - виконавчої діяльності державних органів.[2]

Зрозуміло, що акти-розпорядження працівників поліції відносяться до першої групи, а саме ті, що найбільш часто вживаються правоохоронними органами і виконують безпосередню охоронну роль у випадках, коли мають місце правопорушення й інші фактори, негативні для прав і свобод громадянина.

Друга група використовується компетентними органами в ході їх повсякденної оперативної виконавчої роботи і спрямована на досягнення соціально корисних результатів, включаючи реалізацію громадянами своїх конституційних і інших прав і свобод.[4]

У першу групу входять такі акти:

1. Вердиктно-штрафні (акти про винуватість і покарання). Вони найбільш впливово

виражають реакцію держави на ті або інші порушення чинного законодавства. Частіше усього застосовуються при винесенні рішень по кримінальним провадженням (вирок про призначення покарання у вигляді позбавлення волі), адміністративним справам (штраф, вилучення знарядь правопорушення).

2. Відновлюючі - відновлюють первинне положення особи, і вона повертає собі можливість користуватися певними благами. Необхідність у таких актах виникає у випадках, коли права і свободи порушені, створені перешкоди для їх здійснення, або особа необгрунтовано притягнута до відповідальності. У якості подібних заходів можна привести виправдувальний вирок, постанову слідчого про повернення майна законному власнику до висновку суду у кримінальному провадженні, рішення вищестоящого начальника про скасування постанови нижчестоящого керівника по накладенню штрафу.

3. Запобігаючі - широко використовуються в практиці працівників поліції, як допоміжні стосовно наступних актів, що відновлюють суб'єктивні права і свободи особи. Суть їх полягає в офіційно-владних перешкодах для зазіхань, і спрямовані вони на припинення адміністративних і кримінально-правових відносин. До цих актів можуть бути віднесені постанови слідчого про застосування запобіжних заходів - затримання, вилучення речей, предметів, тримання під вартою.

4. Процесуально-охоронні - забезпечують кримінально-правовий захист порушених кримінальними правопорушеннями прав і свобод шляхом регламентації правил і порядку дій, прийняття рішень посадовими особами. Такими актами є, наприклад, постанови про відкриття кримінального провадження, визнання особи цивільним позивачем; протокол про адміністративне правопорушення; дозвіл на проведення оперативно-розшукових заходів тощо.

Друга група містить у собі наступні акти:

1. Регламентуючі акти - найбільш поширений вид правозастосовчих актів, які підтверджують наявність належних громадянину суб'єктивних прав, упорядкувати процедуру їхньої реалізації. Частіше усього вони виносяться при організації внутрішньослужбової діяльності органів внутрішніх справ, а також для регулювання зовнішньої сфери правовідносин із населенням.

В першому випадку мова йде про накази (наприклад, про присвоєння звання, заохочення тощо).[1]

2. Акти дозволу - приймаються в процесі реалізації громадянами своїх прав. Варто мати на увазі, що дозвільний порядок використання прав відноситься не до всіх, а лише до деяких спеціальних прав, що потребують підвищеного соціального контролю для забезпечення громадської й особистої безпеки громадян.

3. Реєстраційні акти - засвідчують і враховують фактичні і юридичні явища, що супроводжують реалізації громадянами своїх суб'єктивних прав. 4. Акти, що засвідчують, або акти про визнання, котрими офіційно закріплюється певний стан особистості. Такі акти носять стабільний і довгостроковий характер і нерідко спричиняють юридичні наслідки не тільки для громадянина, але і державного органа, покликаного забезпечити реалізацію того чи іншого права. Наприклад, визнання особи безвісти відсутнім.

5. Директивні акти - призначені для корегування й уточнення шляхів і засобів реалізації особистих прав в окремих життєвих ситуаціях. З їх допомогою органи Національної поліції впливають на волю і свідомість людей, чим забезпечують безпечну реалізацію прав громадян і навколишніх людей, запобігають негативним факторам.[2]

6. Акти, що забороняють - пов'язані зі вчиненням кримінальних правопорушень, порушенням іншими громадянами умов для нормального використання особою своїх прав. У якості таких актів служать такі, як арешт на майно, відсторонення від роботи особи, що знаходиться в нетверезому стані.

Отже, правозастосовчі акти є одним із підтверджень владного положення працівника поліції. Приймаючи правозастосовчий акт поліцейський надає своєму рішенню офіційний і владний характер.

Список використаних джерел:

1. Мошак Г. Дослідження діяльності поліції професором М. Кіліасом та їх значення / Г. Мошак // Вісник Національної академії правових наук України. - 2014. - № 1. - С. 131-138.
2. Передерій О. С. Особливості правового регулювання діяльності поліції країн континентальної правової сім'ї / О. С. Передерій. – Київ, 2007. – 5 с.
3. Закон України «Про Національну поліцію» від 02.07.2015р.
4. Наталія Куба. Система оцінки ефективності роботи національної поліції / Наталія Куба. – Київ, 2016. – 15 с.

Ад'юнкт докторантури та
аспірантури НАВС

Стопченко Катерина Олександрівна

ЗАГАЛЬНІ ПІДСТАВИ ОСПОРЮВАННЯ БАТЬКІВСТВА ТА МАТЕРИНСТВА ЗА СІМЕЙНИМ ЗАКОНОДАВСТВОМ УКРАЇНИ

Статтею 51 Конституції України передбачено: «Сім'я, дитинство, материнство і батьківство охороняються державою». Це означає, що держава не тільки закріплює на легальному рівні права батьків і дітей, але й забезпечує їх охорону та ефективний правовий захист, зокрема, судовий. Сьогодні на практиці виникає низка проблем при судовому розгляді справ про визнання батьківства, материнства та його оспорювання. Суди зустрічаються з проблемами розмежування юрисдикції суду, визначення сторін та інших юридично заінтересованих у результаті судового розгляду справи осіб, визначення предмета доказування та оцінки доказів. Крім того, аналіз матеріалів судової практики свідчить про те, що суди часто допускають порушення норм матеріального і процесуального права при розгляді справ про оспорювання батьківства та материнства.

Тому, незважаючи на те, що законодавство про визнання батьківства, материнства та його оспорювання пройшло значний історичний шлях у своєму розвитку, деякі його положення все ще потребують доопрацювання. Серед них – засади регулювання та охорони материнства і батьківства.

«Батьківство, – пише Х. І. Вонсович, – являє собою різновид відносин спорідненості між людьми, яке виникає на підставі походження дитини від конкретного чоловіка. Батьківство є одночасно і біологічним і соціальним явищем. При цьому перебільшення однієї із цих властивостей на шкоду іншій неприпустимо, оскільки батьківство включає в собі і кровну спорідненість, і весь комплекс соціальних відносин, що складаються між чоловіком і його дитиною, тому по своїй суті батьківство – біосоціальне явище» [1, с. 99].

Отже, батьківство – це соціальний і психологічний стан чоловіка з моменту зачаття і до народження дитини жінкою, а з моменту народження – це факт походження дитини від певного чоловіка, що базується на кровній спорідненості між батьком і дитиною, юридично посвідчений актовим записом про народження дитини в органах ДРАЦСу, що є передумовою виникнення правового статусу батька [2, с. 97–98].

Водночас материнство є фізіологічним, соціальним та психологічним станом жінки з моменту зачаття і до народження дитини, а з моменту народження – це факт походження дитини від певної жінки, що базується на кровній спорідненості між матір'ю і дитиною, юридично посвідчений актовим записом про народження дитини в органах ДРАЦСу, що є передумовою виникнення правового статусу матері [3, с. 12].

Слід ураховувати, що відповідно до ст.136СК України оспорювання батьківства можливе тільки після реєстрації народження дитини і до досягнення нею повноліття, а в разі її смерті не допускається.

Оспорити батьківство мають право особа, яка записана батьком дитини в Книзі реєстрації народжень (ст.136 СК України),– шляхом пред'явлення позову про виключення відомостей про неї як батька з актового запису про народження дитини, а також жінка, котра народила дитину в шлюбі(ст.138СК України),– звернувшись із позовом про виключення із цього запису відомостей про її чоловіка як батька дитини.

Предметом доказування в таких справах є відсутність кровного споріднення між особою,